

MEGYEI NAPLÓ

XXIII. évfolyam

Subotica, csütörtök 1922. szeptember 21.

258. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn dűben
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8-58, szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár: negyevővre 90 —dinar

SZERKESZTŐSEF: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Leibach-palota)

Fedezzék fel már egyszer a Vajdaságot!...

Hatvan kilométer — vagyis gyorsvonaton hatvan perc — a távolság a főváros és a Vajdaság között. Ugyszólván Beograd hóna alatt vagyunk. Közlebebb, mint Nis, Krugujevac, Sabac, vagy akár Posaevac, ezek az igazi, vérbeli szerbiai városok. Ez a közelség azonban csak látszólagos, szinte elméleti, mert a kilométerek csekély száma és a gyorsvonat száguldása mégsem elegendők ahhoz, hogy az a földrajzi fizikai és időbeli közelség a szerves államban kézzelfogható valóság válik. A valóságban messzebb vagyunk Beogradtól, mint Cetinje, vagy Uszkib vagy Dubrovnik. Egy szerben azért, mert Beograd még most sem ismer bennünket. Sem a kereskedő Beograd, sem a politikai Beograd. A londoni éttermekben és sportklubokban többet tudnak a kanadai és ausztrálai dolgokról, mint a beogradiak, — a miniszterek, bankárok és újságírók egyaránt — róánk vajdaságiakról.

Ezt a jellemző és sajnálatos tény, amely sokféle gazdasági és politikai mizériának és hibának a kutterfarsa, mi vajdaságiak uton, utfélen érezzük és tapasztaljuk. A Vajdaság sokféle bajának, a kormányzat számos tévedéseinek, a közzgazdasági élet elmaradottságának, a politikai élet elmaradottságának egyik legfőbb oka az, hogy Beograd tulajdonképpen több ezer kilométernyi messzeségben van még most is a Vajdaságtól, hogy ez a terület a főváros számára: terra incognita.

Hogy másról ne beszéljünk itt van sok mindenféle dolog között a magyar nemzetiség kérdés. A magyar probléma felől Beograd a legnagyobb mértékben tájékozatlan még most is, az állam megalakulásának negyedik esztendejében. És ez a sok naitással szaturált nemtudomásg az oka annak a komoly és szomorú ténynek, hogy Beograd még most is lázadókat, forradalmárokat, irredentákat lát az S. H. S. állam, nevezetesen a Vajdaság magyarjaiban. Nem is csuda, hogy ilyen körülmények között a legnagyobb fokú bizalmatlanság, sőt a természetes idegenkedés és ingerültség érzete irányítja a dolgokat, a politikásokat és az újságírókat egyaránt a magyarság mindenféle politikai, kulturális, sőt gazdasági megnyilvánulásaival szemben.

Tudjuk, hogy eddig Beogradtól többnyire a Sztrojkov-féle lelkiismeretlen kalandorok, a pártpolitikai elvakultsággal megvert stréber mandátumhajászok, az első idők zürzavarában felszínre került kvalifikáció nélkül való átmeneti főszolgabírák, a horbőrtől megkíméltek és kereskedőszegedekből, részeg és tolvaj irnokból lett községi igazgatók és városi tanácsosok és egyéb felelős állások került képes egzisztenciák informáltak a vajdasági dolgokról és

a vajdasági magyarság dolgairól. Szerencsére ezek mögött bezárultak már a fogházak ajtajai. A magyarságnak nincsen választói joga, nincsen képviselője sem a községi, sem a vármegyei önkormányzatban, sem a parlamentben, ennélfogva a magyarság mindezeideig nem kerülhetett közvetlen összeköttetésbe sem az országos politikával, sem annak szerbiai exponenseivel, szóval: Beograddal. Csoda-e hát ilyen körülmények között, hogy Beograd minden rosszat kész feltételezni az általa nem ismert magyarságról? Ez a világ legerősebb, legtermészetesebb dolga.

Arról van szó azonban most, hogy ez a nagy és immár akuttá váló teljes informálatlanság ne válik folytonossá, mert akkor nemcsak reánk jogoszlavai magyarokra zúdít meg nem érdemelt veszedelmeket, de hatásaiban, következményeiben káros lehet az állam egész organizmusára, mint ahogyan az apró, de kurálatlan sebek, a semmibe sem vett kis kelések, ha egészen elhanyagolják azokat, általános fertőzést okozhatnak.

Beogradnak meg kell ismernie végre teljes egészében, amugy igazában ez a terület, annak minden rendű lakosával, minden rendű és rangú lakosának minden bajával, óhajával együtt. Meg kell tehát minél előbb ismernie a Vajdaság magyar népét is, ennek igazát, lelkiét, összes kis és nagy problémáit. És akkor bizonyára másként fog vélekedni majd Beograd a magyar kérdéstről, mert ki fog derülni, hogy az a sok rossz, amit eddig a kvalifikáció nélkül árgáló hivatalnokok és törtető politikusok bangoztattak uton-utfélen a magyarság felől Beogradban, a valóságban nincsen meg, azt a rosszindulat, a nyivatlanság és az ostobaság szűlte.

Beogradnak fel kellene használnia azt a reá nézve kedvező, sőt szerencsés alkalmat, hogy a gyorsvonat egy-két óra alatt a Vajdaság kelloközepébe röpi a beográdi embert. Beogradnak ide kellene jönnie, körülnéznie, szemlélődni. És mert mindez eddig meg nem eselekedte, hát ebben feltétlenül mulasztás terheli Beogradot, ez nem kétséges.

Ime, most, hogy egy országos jelentőségű politikai esemény zajlott le a Vajdaságban. Szentán: a magyarság nagygyűlése, a Magyar Párt megalakulása, — Beogradnak fogalma nincsen arról, hogy mi történt valóban, miről van szó, miként kell ezt az eseményt a saját maga szempontjából értékelni. Egyetlen beográdi lap sem küldött tudósítót a szentai nagygyűlésre, nem csoda tehát, hogy majdnem az összes beográdi lapok a legképtelenebb valóságokat és a legnevetesebb naivságokat írták a szentai nagygyűlésről és azzal kapcsolatban a magyar problémáról. Az egyik ismert beográdi újság például azt jelentette, hogy a nagygyűlésen mindössze hétszáz-nyolcszáz magyar vett részt és ezért a gyűlést meg sem tarthaták, a Magyar Párt meg sem alakíthaták, az egész akció csúfos kudarcra végződött, viszont a nacionalista ifjúság ezerötszáz löny sereggel vonult fel ellentüntetése-re. A másik beográdi lap pedig úgy tudja, hogy a szentai nagygyűlésen a Magyar Párt köztársasági alapra helyezkedett. Olyan hírlap is akadt, amely szerint Szentán a magyarok kiküldötték a Vajdaság autonómia-át. A rosszul értesítés, vagy még

inkább: a nemérisültség ma még, talán menthető, mert érthető hiba, holnap, holnapután azonban végzetes bajjá válhat, annál is inkább, mert szemmelátható példák vannak arra, hogy Beograd Zagrebot, Szarajevót, Cetinjét és Uszkiböt sem ismeri tulságosan, vagy legalább is nem olyan mértékben, mint ahogyan szükséges volna.

Sajnos a nagy városoknak ez a szinte nagy informálatlansága a körülöttük eltekvő dolgokról, emberek-ről és vidékekről egészen tipikus és egyező vonások. Páris számára is csak a Longs Champs-i löverseny-pályaig terjed a világ, ugymint Budapestnek Alagij...

Tájékozatlan a kormány a külpolitikában

Éles támadások a külügyminiszter ellen a minisztertanácsban
A kormány tagjai nincsenek megelégedve a diplomatákkal

— A helpolitika hírei —

Beogradból jelentik: A minisztertanács szerdán délután ülést tartott Timotijevics belügyminiszter elnöke alatt, melyen a kül- és helpolitikai helyzetet széles alapon megtárgyalták. Szentán közlekedésügyi miniszter felolvasta a Párisból és Londonból érkezett táviratokat a külügyminiszter diplomáciai tárgyalásairól. Ezután Kumanaudi pénzügyminiszter referált a drágaság elleni bizottság működéséről, amelyről már az előző napi kormányülésen is tanácskoztak, végleges határozatot azonban nem hoztak.

Az ülésen élesen támadták Nincsis külügyminiszter működését, mert az a vélemény, hogy azok a táviratok és jelentések, melyeket Párisból és Londonból küldött, nem adnak világos képet a helyzetről.

Erősen bírálták a külföldi diplomáciai ker működését is, mert az a látszat, hogy mindenké a saját kezére dolgozik, a kormány utasításainak figyelembevétele nélkül.

Szóba került Konstantinápoly kérdése is, de véglegesen nem foglalt állást a kormány.

Politikai körökben az a vélemény uralkodik, hogy a kormány a Neuilly-i szerződésben kijelölt határvonalak megmaradásának alepián áll, de nincsen kizérva, hogy a kemalistáknak Konstantinápolyba való visszatérésébe is beegyeznek, mert ez érdeklésben áll a jövő Oroszországnak, amelynek érdekeit így óhajtja szolgálni a tradicionális politikai fejverbarátságot apoló jogoszláv politika.

Pribicevics a pártellenzéknek ajánlja fel a miniszteri tárcákat

Beogradból jelentik: Pribicevics és Davidovics között kiéleződött

ellentéték elsimítására nagyon sok kísérletet tesznek azok, akik a demokratapárt további együttmaradását, főleg a súlyosabb válság elkerülése miatt feltétlen szükségesnek ítélik. Ugy a közvetítők, mint az érdekelte felek részéről nagyon sok javaslat merült fel a párt egységének megővására.

A „Vreme” értesülése szerint maga Pribicevics Szvetozar is tett egy rendkívül érdekes indítványt. Azt javasolja, hogy a párt eddigi miniszterei mind hagyják el állásaikat és vegyék át helyeiket azok, akik a kormányt bíráló zagrebi konferencián résztvettek: Veljkovics Voja, Davidovics, Ribar dr., Csutirtoevics és Selyerov dr. Így alkalmuk lesz megmutatni a népnek, hogy a jelenlegi demokrata minisztereknél jobban tudnak kormányozni. Ez a javaslat súlyos dilemma elé állítja a kongresszus résztvevőit. A javaslat szerint Davidovics lenne a belügy-, Veljkovics a pénzügyminiszter, a többiek az egyéb tárcákban osztoznának.

Melyik párt felől a mai kormány rendszerét

Beogradból jelentik: A Pravda a radikális párt egy vezéréől nyert információja szerint a radikális klub legközelebbi ülésén fel fogják vetni a kérdést, hogy melyik párt felől a mai kormányzati rendszerét, amelyet a zagrebi konferencián a demokrata párt elnökének részvételével élesen elítéltek. A radikálisok úgy találják, hogy ezáltal a felelősséget egészen rájuk akarják hárítani. Az o véleményük szerint azonban a felelősségben teljesen osztozniok kell a demokratáknak is. Davidovics részvételét kormánykérdéssé fogják tenni a radikálisok.

Ugyanez a politikus Protics akciójánál sem jósl sikert, mert a párt többsége Pasics mögött so-

rakozik föl és ellensége az alkotmány revízióának. A krízis elhárításának előfeltétele azonban az, hogy a demokraták a zagrebi incidensért a kormánynak elégtételt adjanak.

Szerdán este a radikális klubban sok képviselő volt jelen, a kik élénken megvitaták a politikai helyzetet. Az a vélemény alakult ki, hogy kellemetlen volna ha a demokrata vezérek közötti egyenlenségéből pártszakadás keletkezne, tekintettel a külpolitikai helyzetre. Proticsnak Pasicis elleni akciójáról skeptikusban beszéltek, nem hisznek abban sem, hogy Protics egyáltalában megindítja most akcióját.

Pasicis és Nincsis hazatérése

Beogradból jelentik: Jó forrásból erőd értesülés szerint Pasicis miniszterelnök és Nincsis külügyminiszter kedden vagy szerdán térnek vissza Beogradba, mert jelenlétüket a balkáni helyzet szükségessége teszi.

A földművespárt alkotmány-sértéséről vádolja a kormányt

Beogradból jelentik: A földművespárt parlamenti klubjának és központi végrehajtó bizottságának Beogradban időző tagjai értekezletet tartottak, melyen főleg a kormánynak a dalmáciai agrárviszonyokat szabályozó rendelkezést tárgyalták. Megállapították, hogy a kormánynak ez a rendelete törvény- és alkotmányellenes. Törvényellenes azért, mert rendeleti uton változtat meg törvényhozási intézkedéseket, amelyek az alkotmány 130. §-a alapján kiadott agrárreformrendelet szabályozott. Alkotmányellenes pedig azért, mert a 94. szakasz szerint törvényerővel rendelkezik csak külön törvényes felhatalmazás alapján adhat ki a kormány.

Elhatározták, hogy a végrehajtó bizottság és a képviselő klub összes tagjait táviratilag Beogradba hívják a további teendőkhöz megbeszélésre. Dalmáciai földművesek küldöttsége szerdán az összes minisztereknél tiltakozott a rendelet igazságtalanságai ellen és figyelmeztetők azokra a súlyos következményekre, melyekkel a rendelet végrehajtása jární fog.

Krisztély vezrelt a demokrata-vezérek között

Beogradból jelentik: A demokrata párt alelnöke, Krisztély miniszter már két napja folytatja a közvetítő tárgyalásokat a demokrapárt vezetői között. Először Davidovicsal, azután Timotijevicsel, végül Pribicevicssal tárgyalt. A helyzet még nincs véglegesen tisztázva és kérdéses, hogy a klub október 1. előtt egyáltalában összeülhet-e a pártkonferenciára. Egyes hírek szerint csak közvetlenül a parlament megnyitása előtt lesz az ülés megtartva, mert csak akkor lesznek együtt a párt képviselői Beogradban. Demokrata körökben azt hiszik, hogy Timotijevics és Krisztély meg fogják találni a kiutat. Davidovics barátai köréből olyan hangok hallatszanak, hogy ha Pribicevicis többséget nyer, nem lépnek ki a pártból és alávetik magukat a többség akaratának. A végleges megoldást a párt teljes ülése fogja meghozni.

Magyarok a novisádi iskolákban

— Nem nyit meg a magyar gimnázium első osztálya —

Az idel tanévben már mindenhol lezáródtak a beiratások és meg lehet csinálni a mérleget. Sajnos, ez a mérleg a magyarság szempontjából teljesen rossz, mert a magyar gyerekek egy részét különböző ürügyekkel megfosztották attól a lehetőségtől, hogy anyanyelvükön tanulhassanak. Novisádon is megszűnt a magyar nyelvű gimnázium, mert a jelentkezők közül alig száz gimnazistát ismertek el magyarnak.

A sereimek orvoslását egy küldöttség kérte Pribicevicis kultuszminisztertől — minden eredmény nélkül, a magyar osztályokat nem nyitották meg, míg a szerb gimnáziumban négy-öt párhuzamos osztályt kellett fölállítani s ezekre olyan magyar fiúk is járnak, akik egy szót sem tudnak szerbül. Most az a terv merült föl, hogy átmeneti osztályok lesznek s a magyar fiúkat a tavalyi tanáraik fogják részben tanítani.

A gimnáziumba nem vették föl a magyarok közé a zsidó vallásukat, addig a polgári iskola magyar osztályába járhatnak a zsidó fiúk, zsidó leányok, sőt németek is, Ugyúztik, ebbe nem egyező a joggyakorlat.

A kémkedési perben befejezték a vádlottak kihallgatását

Az ügyész enyhítette a Völgyi János elleni vádat — Pénteken kezdődik a tanúk kihallgatása —

Szerdán, a kémkedési per hatodik napján, reggel félkilenc órakor nyitotta meg Pavlovics István elnök a fő-tárgyalást.

A vádlottak közül soron volt Demeter Aladár, 29 éves, református vallású, vasuti igazgatósági tisztviselő kihallgatása.

Mielőtt a terembe bevezették, az elnök még Hajdu József vádlotthoz intézett néhány kérdést.

Ezután kezdetét vette

Demeter Aladár

kihallgatása.

Nem érzi magát bűnösnek. A vádat ellen csak azért nem élt kifogással, hogy ne késleltesse a főtárgyalás megkezdését. Elmondja, hogy amikor a vasuti szolgálatból elbocsátották, folkereste Ignác Gyulát, akit vasuti szolgálati idejéből ismert, s akiről tudta, hogy ő lesz a tervébe vált magyar állami vasuti kirendeltség vezetője és kérte, hogy alkalmazza őt is a felhatalmazott intézőségi. Ignác Farakas Józsefhez utasította, aki elnöke lesz a kirendeltségnek. Varga György dr.-t onnan ismeri, hogy valami családi ügyben ügyvédi tanácsra volt szüksége és Veresbarányi Mihály — akit szintén vasuti szolgálati idejéből ismer — Varga Györgyöt ajánlotta neki. Ott ismerkedett meg Varga Imre újságról, aki azért járt nála, hogy a német Kulturbund mintájára magyar kultuszövleltséget létesítsenek. Többször nem is találkozott Varga Imrével. Egy ízben beszélt Varga György dr.-al, amidőn Ignácnál járt, aki akkor már ügyvédi inoka volt Vargának. A nehéz megérthetőség beszéltek. Foglalkozás nélkül volt és alkalmazást keresett. Ajánlották, hogy lépjen érintkezésbe Tumbász Bélával, aki Sentán megindította a Tiszamellek című lapot és ajánlkozték tudósításnak. Ezt meg is tette és küldött is tudósításokat, vasuti szakhíreket, amelyek meg is jelentek a Tiszamellekben. Völgyi János dr., aki abban az időben a Bácskai Napló szerkesztője volt, felszólította, hogy az ő lapját is lássa el vasuti szakhírekkel, amelyek a közönséget érdeklik.

Az elemi iskoláknál az első osztályokba Novisádon is lényegesen kevesebb a tanerő.

Novisádon a magyar elemibe — katolikus s református — 967 növendék jár, a németbe 161, a slovákbba 81, ruténbe 31, — a szerbbe 1270.

A magyar polgári iskola is elég látogatott és ügylátszik, a szülők inkább oda adják a gyermekeiket, mint a gimnáziumba. A fiú I-55 osztályba 33-an, a leány I-55 osztályba pedig 47-en iratkoztak be, míg a magyar gimnázium I-55 osztályába még 20 növendéket sem vettek föl, ugy, hogy ezt az osztályt nem is lehetett megnyitni. A felsőbb osztályokba mindössze 97 tanuló vettek föl, ennyinek sikerült igazolni, hogy felmenő ágbeli ősei is magyarok voltak. A német iskolának csak két osztálya van még 75 növendékekkel.

A novisádi magyarság még reméli. Reméli, hogy az utolsó szót nem mondották ki a magyar iskolák ügyében s a sentai impozáns gyűlés más belátásra fogja majd bírni Pribicevicis cácsét s a beiratások revízióját hamarosan elrendelik.

Pálffy: Senkit. Soha nem is hallottam egynek a nevét sem, Hajdu Józsefet kivéve, mert a Hajdu nevet hallottam.

Azán elmondja, hogy 1919. és 1920. év telén folkereste gyógyszerárában Pancsovón egy ismeretlen ur, aki Vojkicának mutatta be magát és kért, hogy adjak neki felvilágosítást a »D. M. K. E.« (Délmagyarországi Kultur Egyesület)-ről. Ezt a D. M. K. E.-t tévesen a Délvidéki Ligával tévesztették össze a rendőrségben és ezen a néven szerepel a vádiratban, holott a kétfő semmi vonatkozásban sem áll egymással. A »D. M. K. E.« kizárólag kulturális jellegű egyesület és semmi köze a politikához. Az ismeretlen ur könyvtárakról és iskolák felől érdeklődött. Mielőtt csak egyetlen szót is szólalt volna, kijelenttem, hogy egész egzisztenciám itt van, itt is akarok maradni, semmi olyan felvilágosítást nem adok, ami a mostani uralom ellen irányulhat. Ezután kizárólag könyvtári és iskolai ügyekről beszélgettünk.

A chiffrés rejtélye.

Két-három hét mulva ez az ur ismét eljött hozzám, kérdezte, mi újság. Semmi — feleltem, Milyen itteni helyzetűk? Tűrhető — feleltem. Azán engedélyt kér, hogy néha iskolai ügyekben Hajdu útján levélben forduljon hozzám. — Nincs szükségem levelekre — feleltem. Hagyjon engem békén, én csak két éve vagyok Pancsovón, más talán inkább adhat felvilágosítást. Szegedről jötték két éve Pancsovóra és nem ismerem a viszonyokat. Ezzel az ismeretlen ur távozott. Egyszer, amikor délelőtt a városból hazamentem, a gyógyszerárban segédem egy levelet adott át. A levél az én címemre szólt, de volt rajta egy római nyolcas szám is. Felbontottam, a levelet és találtam benne két kis gömbölyű papíros, egyik nagyobb, mint a másik, úgy, hogy egymásra illettek. Ezekre egyes betűk voltak írva. Ez volt a chiffré. Mind a két papírlap római számokkal volt megjelölve. Mellékelve volt még egy levél is. A betűk egymás mellett értelmezhetők voltak a levélben. Akkor megpróbáltuk a chiffré-kulccsal megfejteni. Ez sikerült és midőn a levelet dechiffriztuk, láttuk, hogy abban iskolaiügyekről van szó, valamint társas körökről, kaszinókról, társadalmi viszonyokról. A levél alá keletkezett »Szeged« volt írva és a következő név: »Moi.« Amikor ezt is dechiffriztuk, akkor »Czakó« nevet adták ki a betűk. Ennek az egyrénnek nevét, létezését nem tudom. A levelet megsemmisítettem, mert sem időm, sem kedvem nem volt levelezésekre. A chiffré-kulcsot pedig egy gyógyszerészi naplárba beragasztottam.

Az elnök itt megmutatja Pálffynak a bűnjelkényt lefoglalt chiffré-kulcsot, egy kerek, kis papírlapot.

Pálffy közbe veszi, megnézi és nyugodtan mondja:

— Így nézett ki. Két kis kóralaku papír.

Elnök: Amikor a levelet megsemmisítette, miért nem semmisítette meg a chiffré-kulcsot is?

Pálffy: Azért, mert hátha jelentkezik az illető ur, aki küldte és hogy akkor odaadhatnám és megkérdézzem tőle, hogy ki hatalmazta fel arra, hogy nekem ezt küldje.

Ezután elmondja, hogy hosszú idő telt el és nem történt semmi; míg egyszer 1921 elején egy Németh nevű vasutas is hozott egy levelet, amelynek borítékára egy VIII-as volt írva. Én fel sem bontottam a levelet. Áthúztam a VIII-ast és odairtam a »Czakó«. Ezzel visszaadtam Némethnek a levelet. Idegesen mondiam neki: — Völgyi vissza, nekem nem kell. 1921. évi nyarán ismét hozott Németh egy hasonló VIII-as jelzésű levelet. Ezt is felbontatlanul visszaküldtem, épp úgy áthúztam a VIII-ast és ráírtam »Czakó« nevet. Többször az egész ügyről nem tudok. Soha életemben politikai egyes-

Az elnök itt kérdést tesz, hogy van-e tudomása chiffrézott táviratokról.

Demeter: Nincs, erről csak a rendőrségnél hallottam.

Ezután felolvassa az elnök azokat a vallomásokat, amelyeket vádlott a rendőrségen tett.

A jegyzőkönyvek felolvasása után vádlott kijelenti, hogy ami azokban a jegyzőkönyvekben van, azokat ő nem mondotta, az — amint vádlott mondja — teljesen a rendőrség vallomásai. Últok, vették és arra kényszerítették, hogy azt mondja, amit ők akarnak.

1921 november 1-én tartóztatták le, illetve önként jelentkezett, mert fölülében keresték és amidőn hazaérkezve erről értesült, maga jelentkezett a rendőrségen. A titkos jegyű táviratokra vonatkozólag elmondja, hogy lehetetlen volt a vasuti igazgatósági táviratról chiffrézott táviratokat elküldeni, mert ott állandóan négy cenzor ellenőrizte a munkát, a cenzorok voltak: Strazics, Osirity Györgye, Stevin István és Popov Angyalka, akik most is vasuti szolgálatban vannak. Kéri ezekenk tanúkénti kihallgatását, A cenzorok mindent a legszigorúbban ellenőrizték és ha egy táviratgép-szalag elszakadt, azt is rögtön jelenteni kellett. A cenzorokon kívül nyolc szerb nő is dolgozott a hivatalban, akik most is ott dolgoznak. Kéri ezeket is tanúként kihallgatni, hogy lehetséges volt-e a vasuti táviratból titkokban, chiffrézott táviratokat leadni. Ezt Panticis felügyelő is igazolni fogja.

Pálffy Gyula.

Demeter Aladár kihallgatása ezzel véget ért és Pálffy Gyula 50 éves, római kath. pancsevői gyógyszerészként lép a bíróság elé. A kórházból hozták el, ahol gyógykezelés alatt áll.

Az elnök kérdézi, hogy mezertertette a vádat és hogy bűnösnek érzi-e magát?

Pálffy Gyula: Nem érzem magam bűnösnek. A vádiratban levő vádat nem ismerem.

Elnök: Kit ismer a vádlottak közül?

ülés tagja nem voltam. Ezzel véget ért Palfy Gyula kihallgatása és az elnök 15 perc szünetet rendelt.

Heim Antal

Szünet után Heim Antal évszázados távirat feleget hallgatta ki a bíróság. Elmondja, hogy egyszer Ignác eljött hozzá, hogy Tavankut felé állítson fel egy táviró vonalat. Azt felelte neki, hogy ha ilyen akar, forduljon a vasuti igazgatósághoz. Kérte a horgosi vonalat is, de idegesen visszautasítottam.

Az elnök kérdésre Ignác Gyula itt elmondja, hogy azért kívánta ezeket a táviró vonalakat, mert biztosra vette a már több ezer emfélért vasuti kifizetését létrehozni és már előre akart gondoskodni a szükséges vonalakról.

Heim még elmondja, hogy semmi kéze sem volt a vasúti táviróhoz, csak a postán lévő táviró ügyével foglalkozott.

Tumbász Béla.

Utána Tumbász Béla 29 éves szent gimnáziumi tanárt hallgatták ki. Elmondja, hogyan ismerkedett meg Demeter Aladárral, aki Tiszamellék című lapjaba tudósításokat küldött. Politikai szervezést nem tud, ilyenben részt nem vett.

Völgyi János dr.

Ezután Völgyi János dr.-t, a Bácskai Napló volt felelős szerkesztője, hallgatta ki a bíróság. Elmondja, hogy 1906. évtől 1920. évig városi főjegyző volt. Nyugdíj ügyében Mr. Varga György dr.-nal, Erre névre többeket is fölkerült közbenjárásra. Varga György tagja volt a városi kizsákolási tanácsnak és kérte, tegye szöve az ő nyugdíj ügyét. Ezt meg is tette. Más ügyben nem tárgyalta Vargával. Politikáról sem beszélt vele. A Bácskai Naplónak 1920 októbertől 1921 októberig volt felelős szerkesztője.

Elnök: Azaz vádolhatik, hogy lapjában több cikket írt, amelyek alkalmasak voltak Varga György terebérséit előmozdítani.

Völgyi János dr.: Tagadom, hogy Vargával összekötésben egyetlen egy cikket is írtam.

Petrovics János dr. védő itt előterjeszt, hogy a közzétett jelölje meg azokat az uszágocskékat, amelyeknek ilyen tartalma volt.

Uzskoczkovics Jina államügyész, a közzétett képviselője erre kijelenti, hogy a vádnak az uszágocskékre vonatkozó részét eljeli és csak azt a részét tartja fenn, amely Varga terveiből való beavatoltságra vonatkozik.

Ezután még két vádlottat: Varga-Kaiser Imrét és Deák Sándort hallgatta ki a bíróság, akik mindketten szabadlábban vannak.

Tagadják mind a ketten a vádat. Ezzel, szerdai déli 12 órakor véget ért a vádlottak kihallgatása.

A legközelebbi tárgyalás pénteken reggel fél 9 órakor lesz, amikor a tanúk kihallgatása kezdődik.

Elégedetlenek az új munkásbiztosítási törvénnyel az ország iparosai

Amunkaadók kongresszusának maradi határozatai

Beogradból jelentik: Tegnap ért véget Beogradban az iparosok és gyárosok kongresszusa, amelyen az ország valamennyi részéből résztvevtek az ipari elni képviselői és a kereskedelmi kamarák küldöttei. A kongresszuson határozati javaslatot fogadtak el, melyben egyhangulag tiltakoznak a munkásbiztosításról szóló törvény végrehajtása ellen. Szemérvetik a szociálpolitikai minisztériumnak, hogy a törvényjavaslatot annak idején az ipari munkaadó érdekeltség tudta és észrevé-

tele nélkül készítette el. Sőt magát a kereskedelemügyi minisztériumot sem értesítették erről a javaslatról.

A gyűlésen élesen tiltakoztak még az eddig folytatott szociálpolitika ellen is. Ez a politika — a határozat szerint — még a

Szövetség készül a Szovjet és Franciaország között

— Véd és dacszövetség Németország ellen —

Az európai politikában lényeges fordulatot jelentene az esemény, amelynek közeli bekövetkezését párisi táviratok harangozzák be: hogy ugyanis Szovjetország és Franciaország között szövetség készül. A hír annál meglepőbb, mert hiszen a júniusi konferencia alkalmával még a szöveteledező Németországgal tárgyalni szerződésüköt és a mostani hírek szerint a Franciaországgal kötendő véd- és dacszövetség Németország ellen irányulna.

A szövetség valóra váltása egyrészt a Szovjet helyzetét szilárdítja meg az európai nagyhatalmak sorában, másrészt Franciaország külpolitikai vonatkozásaiban olyan lényeges változásokat idézne elő, ami a maielő jelentékenyen eltérő helyzetet teremtené.

A nagyfontosságú eseményről egy bécsi jelentés aként számolt be, hogy párisi táviratok szerint

az orosz szovjetkormány véd- és dacszövetséget ajánlott fel

washingtoni konferencián elfogadott munkásvédelmi és biztosítási határokon is túl akar menni.

Az ipari érdekeltségek kijelentették, hogy az eddig folytatott szociálpolitika az ipari életet teljesen megbénítja és lehetetlenné teszi további fejlődését.

Franciaországnak Németország ellen. Szovjetország szeg legközelebb azzal az ajánlattal szándékozik a francia kormányhoz fordulni, hogy létesítsenek formális szerződést, amelynek pontjai nagyjában ugyanazok volnának, mint a cári orosz-francia szerződés és területi status quo-t biztosítana Franciaországnak.

A Temps szerint Szovjetország elérkezettnek látja a pillanatot arra, hogy Franciaországgal váltsa hozzájáruljon az európai béke megszilárdításához. A szovjetkormány kész megadni Franciaországnak mindazokat a biztosítékokat minden német tudomás csétre, amelyek Anglia és Amerika nem hajlandó nyújtani. A szerződés a régi orosz-francia szerződés alapján jönné létre, amely az 1914. évi területi status quo alapján áll.

Bizánc második meghódítása

Szabad az út Konstantinápolyba — Anglia magára maradt a törökökkel szemben — Kemal pasa hetvenezer emberrel a Dardanellák ellen vonul

A szövetséges hatalmak között a keleti kérdésben felmerült ellentét egyre mélyebbé válnak és oly mélyreket ötöttek, hogy — amint a Daily Express megállapítja — a világháború óta Európa politikáját ilyen komoly esemény még nem lenyegette.

Franciaország és Olaszország a kisázsiai semleges zónából visszarendeltek csapataikat és Csanak védelmében Angliát magára hagyják. Olaszország bejelentette érdeklenségét a keleti kérdésben és azért vonja vissza katonaságát, hogy a törökökkel minden összekötözést kerüljön. A francia kormány hasonló intézkedésén kívül a nyugateurópai politikával is nyomást akar gyakorolni Angliára, hogy a londoni kormányt a török követelések teljesítésre rábírja. Párisban hivatalosan kijelentették, hogy amennyiben Anglia a Keleten külön akcióra szánja magát, úgy Franciaország ezt precedensnek tekinti a jövőteli kérdésben és egyéb európai politikai problémák elintézésében.

A párisi sajtó megállapítja, hogy a keleti kérdésben Anglia diplomáciai vereséget szenvedett. Minden felkért állam a leghatározottabban visszautasította Anglia támogatását. Franciaország és Olaszország visszavonta csapatait Kisáziából.

Jugoszlávia állítólagos mozdulatait csak Bulgária felé irányulnak, a jugoszláv-bulgár ellentéteket azonban már sikerült átidalni és a két állam közt kölcsönös közletetés észlelhető. Románia viszont csak olyan akcióban venne részt, amely közvetlen haszonnal járna.

Az angol gyarmatok közül Új-Zealand, Ausztrália és Egyiptom kivételével mindgyük megtagadta, hogy részt vegyen a keleti háborúban. A keddi londoni minisztertanács ennek hatása alatt elhatározta, hogy el-

gondónek tartja, hogy a törököknek Európában való térióglási kísérletét európai tengeri akcióval kísérelje meg.

Ez azt jelenti, hogy Anglia lemond a kisázsiai semleges zóna fenntartásáról. Így a Dardanellák azzsiai partján Kemal csapatai vetnek meg lábukat, ami nem felel meg a tengerszorosok szabadságáról hangsúlyozott angol elveknél. Ezzel pedig Kemal nyomást tud gyakorolni Angliára, hogy Konstantinápoly, Driinápoly és Thrácia átengedésehez hozzájáruljon. — A Dardanellák szabaddátétele ellenében.

A londoni minisztertanács után Lord Curzon és Lord Beatty tengerügyi Párisba utaztak, hogy a keleti kérdésről Poincaréval tárgyaljanak. A párisi sajtó ezt a látogatást hiábavalónak tartja, mert a francia kormány eddigi álláspontjától nem hajlandó eltérni. Így Anglia vagy egyedül vívja meg a harcot a kemalistákkal, vagy pedig meghátrál és konferenciára bizza a döntést. Valószínűleg tartják, hogy ez utóbbira kerül a sor, mert Anglia közvéleménye is határozottan a háború ellen van.

A nagyhatalmak diplomáciai tárgyalásai alatt Kemal pasa erősen készül a további fegyveres akcióra. A Daily Telegraph konstantinápolyi levelezője arról értesül, hogy

Kemal hadseregének zöme, mely a táradalmak ellenére kitűnő állapotban van, a Dardanellák és a Bosporusz ellen vonul. Kemal hetvenezer embert küld harcra és fő célja az, hogy Konstantinápolyban és Thráciában a török csapatok közlekedésre felkelések törjenek ki.

Szambulban állítólag számos török tiszt tartózkodik, polgári ruhában, akik a fölkelést szervezik.

Miért nem szedik a városi luxus-adót?

Megítézt már, hogy a városi Luxusadó kivételre egyre késik, mert már hónapokkal ezelőtt jóváhagyta az új adómetet a közgyűlés, a minisztériumtól még mindezekelő nem érkezett meg a jóváhagyás. A városi tanács most megszürette a jóváhagyást a pénzügyminisztériumban.

A sürgősséi alkalmával azonban kiderült, hogy a kérdéses közgyűlési határozat még mindezekelő nem is érkezett meg a pénzügyminisztériumba és így hiába várja a város a jóváhagyást. A megindított vizsgálót aztán megállapította, hogy az új adó megszavazásáról szóló közgyűlési határozatot annak idején a városházáról tövesen nem a pénzügyminisztériumba, hanem a pénzügyigazgatósághoz küldték, amely viszont nem továbbította.

Ez a téves kézbesítés a városnak most több száz ezer koronás kárt okoz, anélkül, hogy valakin követelhetné annak megtérítését, miután a Luxusadó már eddig jelentékeny jövedelmet biztosított volna a városnak.

Miniszterből rendőrspicli

Goga Oktávián költő legnagyobb szerepe

A bukaresti »Epocha« írja: A bukaresti merénylertervnyomozásába bevonták Goga Oktávián költő, a volt vallás- és művészetügyi minisztert is. A nyomozásnak azért lett volna szüksége Goga Oktáviánra, mert tökéletes tisztasággal beszél magyarul s a vizsgálóbíró, mint magyar minisztert, illetőleg követet szerepeltette a fővádlott, Kmosko Miklós, alias Belmont gróf előtt.

A bombamerénylertervének nyomozását vezető vizsgálóbíró meg akarta tudni, hogy az álgbíró ismerete-e a magyar követet, Zichy-Rubidó Iván báró meghatározott minisztert. Ezért úgy akartak valakit behoztatni hozzá, mintha Zichy-Rubidó báró beszélne bizalmasan vele. Goga Oktávián éppen Bukarestben időzött. A vizsgálóbíró felkérte erre a szerepre.

Az igazságügyi palotában, a vizsgálóbíró dolgozószobájában faggatták Belmont-Kmoskót. Belépet a szobába egy bhérisz mas és névjegyét adott át a vizsgálóbírónak, amelyken Zichy Rubidó báró neve állott. A vizsgálóbíró átadta a névjegyét a rabnak.

— Látja, Magyarország bukaresti minisztere.

Kérem öccsellenciját.

A kegyelmes ur, Goga Oktávián belépet s úgy mutatkozott be, mint Rubidó báró. A vizsgálóbíró, amint kegyelmes urak előtt jilik udvariasan állott rendelkezésre s amikor Goga Rubidó Zichy Oktávián Iván azt kérte, hogy hagyják Belmont uralat kétfésben, a keres nyomban teljesítette. A vizsgálóbíró távozott. Es megkezdődött a bizalmas beszélgetés a rabbal, amelynek során Belmont szemrehányásokat kapott. Szemérvanya a kegyelmes ur, hogy miért nem értesítette őt az összekötözési tervről, mert a követség sejtésére lehetett volna.

Aztán sok mindent előadott Belmont, aminekke nyilvánosságra hozataltát egyelőre nem tartják szikszégesnek.

Nem ismerjük a rombóit közlathatokat, s így nem tudjuk megítélni, hogy a költés mennyire tartja megengedhetőnek, hogy egy volt külminiszter és habérkoszorusz költő rendőrspicli szerepre vállalkozik. Mi azt hisszük, még sem illik, hogy a volt külminiszter önmagának ad — szimuláti koncessziót. Még ha olyan jó szímes is, hogy a bukaresti követ szerepét előrendően tudja alakítani.

Megnyílik a Szeretetház kórháza

— Folytatják a gyűjtést —

A „Dr. Singer Bernát Szereteház egyesület” zsidó kórháza már a közel jövőben megnyílik.

A nemes emberattit cél előmozdítására megindított nagyszabású gyűjtési akció már eddig is fényes eredménnyel járt. De a kórház felszerelése és berendezése oly nagy áldozatokat kíván, hogy a gyűjtési akciót még folytatni kell.

Mint az üdöztetőkészség példáját lehet felemlíteni Sentát, ahol az eddigi adakozásokon kívül *Spitzer Mór* egyesületi alelnök agatációja folytán minden társadalmi réteg résztvesz az adakozásban. Nemes célú munkájában segítségére vannak: *dr. Méri Sándor, dr. Vig Károly és Pollák Izrael*. Munkájuk eddigi eredménye 172.280 korona és temérdek természetbeni adomány. Statisztikák közlése, melynek egész zsidó lakossága 17 főből áll, mint tag belépett az egyesületbe. A Bácsban kedvező eredménnyel járt a gyűjtés. Az egyesület, különös tekintettel a közelgő zsidó ünnepekre, felhívja a vajdasági zsidóságot, hogy a szeretetház céljaira adakozzék.

A „Narodna Banka” valutajavító akciója

Zürichben változatlanul
175 a jugo-korona

A jugoszláv korona pénteken 1.95-ön állt Zürichben, amely árfolyammal elérte az utolsó hetek legnagyobb kursznívóját. Pénteken, mint tudjuk egyszerre 20 ponttal, 1.75-ről 1.95-re emelkedett a zagrebi egyezés, sőt a nyitás és zárás között pillanatnyilag 2.05-ön is állt a jugo-korona. Szombaton 5 ponttal 1.90-ig, hétfőn 1.80-ig, kedden 1.75-ig esett vissza, ami változatlan maradt a szerdai zürichi nyitás és zárás alakmával is.

A valuta eme nagyméretű ingadozása természetesen nagy méretben foglalkoztatja a pénzügyi köröket és a helyi valutaügyletben, — ami a korlátozó rendelkezések folytán még lehetséges — erősen érezteti is hatását. Mivel azonban a devizaberendezés a devizarendelést szeptember 22-ikéig történt felülgészítésével a pénzügyminisztérium a legminimálisabba korlátozta, a zürichi árfolyamok hatása csak a *Narodna Banka által megszabott kurszokban* nyer úgy a begrádit, mint a zagrebi tőzsdén kifejezést.

Kétségtelen, hogy a multiheti rohamos zürichi emelkedés nagyon ügyes pénzügyi manővernek volt az eredménye. *Hogy ez a manőver Csehszlovákia külsőjeletével, vagy az amerikai dollárköteson felhasználásával történt-e, nem lehet megállapítani.* Az csehi visszaesést a bécsi és budapesti bankok ellenelkötésnek tudják be, amelyek a *dinár árfolyamának lenyomása végett nagyobb értékű jugoszláv valutát vettek piacra* és azt hiszik, hogy e manőver megszűnése után — amikor *Bécs és Budapest kilogy a dinár-valutából* — rövidesen 2 centesig fog emelkedni a jugo-korona Zürichben. Ennek a véleménynek tulajdonítható az is, hogy a *Narodna Banka nem eszmakomptálja a zürichi árfolyam-csökkenést*, hanem a devizavásárlásra jogosított vásárlóknak a *zürichi paritásnál olcsóbban adja az idegen devizákat.* A zagrebi és begrádi árfolyamok így még mindig az 1.95 centimes zürichi paritás körül mozognak. Azt remlik, hogy va-

lutánk helyi földi szilárdasága jó hatással lesz a külföldi tőzsdékre is és talán ennek a következménye az is, hogy szerdán nem folytatódott a jugo-korona esése, hanem változatlanul az 1.75-ös keddi árfolyamom maradt meg. A zürichi egy napit szilárdulás folytán így még az 1.95-ös zürichi paritásnak megfelelő begrádit és zagrebi deviza-árfolyamok szerdán ismét egy-két ponttal estek.

A hitelezők kifosztották Pálffy bankár lakását

— Kihirdették Pálffy előtt a letartóztatási végzést —

Budapestről jelentik: A Pálffy-bankház bukásának körülményeit a rendőrség szerdán teljesen tisztázta. A nagy bankbukás mindenfelé erősen érezteti hatását, különösen a Magyar Gazdasági Hitelbankot hozta kritikás helyzetbe. Az eddig őrizetbe vett személyeken kívül még előállították a Pálffy-bank *Gorocz Dezso* és *Peálly István* nevű tisztviselőjét is a rendőrségen, úgy, hogy eddig már ötven vannak a rendőrség őrizetében az ügyből kifolyólag.

Pálffy Sándor újabb vallomásaiban beismerte, hogy ha valaki értékpapírok eladásával bízza meg, az értékpapírokat azonnal eladta de értük kapott pénzt nem számolta el. A bankban a könyvelés körül is szabálytalanságok történtek, amiről az őrizetbe vett tisztviselők is tudtak. Így eltulajdonította Pálffy többek közt az *orgovánai és izsáki gaudik által bankjában elhelyezett*

A két napos állandó zürichi árfolyam természetesen nem jelent stabilizálódást és egy-két hétig eltarthat a bizonytalan állapot. Ez idő alatt azonban el fog dőlni, hogy a külföldi honárlási-e pénzügyi köröknek valutajavító akcióját. A helyi devizaaufolyamok realitása szeptember 22-ike, az új devizarendelést kibocsátása és a deviza-beszerezési tilalom megszűnése után fog kialakulni.

husz millió koronát is, amelyet hosszasan agitáció után adtak a Kecske-mét-környéki gazdák az ébredő-banknak ismert Pálffy-bank házába. A bankban a rendőrség házkutatást tartott és megállapította, hogy Pálffy készpénzvagyonra megközelíti a hat millió koronát. Eddig negyvenegy feljelentés érkezett a rendőrséghez és a követelés értéke *hatvan milliót tesz ki*. Tehát még igen sok károsult, akik remélik, hogy esetleg mégis visszakapják betétjeiket, nem jelentkezett eddig.

A terhelő adatok alapján szerdán kihirdették a *letartóztatásról szóló végzést Pálffy Sándor* és társai előtt. Mikor a károsult ügyfelek ezt megtudták, *behatoltak Pálffy Sándor lakására és magukkal vitték minden ingóságát, körülbelül egy millió korona értékben.*

A bankcsalás ügyében tovább tart a széleskörű nyomozás.

Emberölés vádjá alól felmentettek egy magyar főhadnagyot

— Háborús bünpör Osijeken —

Ma délelőtt ismét egy háborús bünpörben mondott ítéletet az oszjeki kir. törvényszék büntető tanácsa, amely — csakugy, mint Stenzel Vladimir volt zemuni lovascendőr-őrnagyot — ezúttal is felmentette a megvádolt tisztet, kinyilatkoztatva, hogy a vádlott ellen az akkori idők túlfűtött hangulata szerint emelték a vádat, a melyet a mai kiengesztelődésnek el kell ejtenie, hogy minden további gyűlölködésnek és hiábavaló keserűségnek eleje vélessék.

A vádlott Kiss Emil magánhivatalnok, egykori tüzérfőhadnagy volt, aki a háború alatt a 10. számú nehéz hegyi tüzérezrednél teljesített szolgálatot, amely a háború utolsó hónapjában Vukováron állomásozott.

Kiss Emil egy alkalommal — 1918 október 27-én — betört néhány farsával Petrovics József vendéglőjébe, ahol csendesen elbeszélgettek egymással. Nemsokára távozni akartak és amikor a fizetésre került a sor, Kiss Emilnek valami szóváltása támadt a vendéglőssel, aki sőtörő kifejezéseket használt vele szemben. A főhadnagy hirtelen felháborodásában arcuvertó-pálcajával is megütötte. A korencmáros erre felkapott egy közelben heverő dorongot és azzal a főhadnagynak rohant. Kiss Emil egy ütés ért, mire kirántotta szolgálati revolverét és egyetlen lövést adott le támadójára, akit a golyó olyan szerencséslenül talál el, hogy azonnal megölte.

A főhadnagyot a haditörvényszék az eset után azonnal vád alá helyezte, de a bekövetkezett forradalmi események miatt az ügy nem kerülhetett felülgzés alá.

A mai törvényszéki tárgyaláson Kiss Emil tagadta bűnösségét és hangsúlyozta, hogy a fegyvert csupán a végső veszedelében használta. Jeros önéletrajzában, amikor a korencmáros

oly eszeveszelt dühvel rontott feljébe a kezében levő husánggal, hogy feltétlenül megöli, ha ebben meg nem akadályozza. Kard vagy bajonett pedig éppen akkor nem volt nála.

A kihallgatott tanúk a vádlott védekezését mindenben igazolták, mire a törvényszék — *Lestner Márkó* dr. ügyvéd védőbeszéde után — a jogos önévédelem esetét látva fönforogni, Kiss Emil a gyilkosság vádjá alól felmentette. Az ítélet a kihirdetés után nyomban jogerőre emelkedett.

Megkezdtek az ellátatlanok összeírását

— Sok a szuboticei ellátatlan —

Subotica város nyomorenyhitó akciójáról már részletesen beszámoltunk és megírtuk azt is, hogy a rendőrség irta össze azokat, akik hatósági ellátásra tartanak igényt. Az összeírás a közbiztosok után már megkezdődött és bár eddig csak a legelső jelentkezők tartétek meg, már az eddigi arányokból is arra lehet következtetni, hogy nagyon nagy az ellátatlanok száma Subotícán.

Természetes, hogy ilyen körülmények között az ellátatlanokról való gondoskodás nagy költségei miatt a városnak alaposan meg kell vizsgálnia a jelentkezők közül azokat, akik csakugyan hatósági ellátásban részesíthetők. Eppen ezért a városi tanács felhívja a hatósági ellátásra igényt tartók figyelmét arra, hogy csak az esetben jelentkezzek összeírásra, ha bizonyítani tudják azt, hogy nincs részük semmiféle anyagi támogatásban és semmi jövedelmük nincs, hogy munkakialkalmat önhibájukon kívül nem találják. Jelentkezni lehet még szeptember 21-én és 22-én a korületi rendőrbiztosknál.

A legutóbbi ankét után már társadalmi uton is megindult az agitáció a nyomorakélok sikere érdekében. A városi tanács reméli, hogy a gazdák és a bankok által felajánlott termények és tőke átengedése lesz a város szegényeinek ellátására.

Lovasrendőrök lesznek Subotícán

Védik a közbiztonságot külterületen is

A suboticei rendőrlégnységére egy idő óta fokozottabban terhek súlyosodnak. A város elbocsátotta a mezőőröket, azóta a suboticei rendőrlégnységnek kell a külterületen is közbiztonsági szolgálatot teljesíteni.

Ennek a szolgálatnak könnyebb teljesítése érdekében szüksége van a városnak lovasrendőrökre. A lovasrendőr-ország megszervezése mindig nagy nehézségekbe ütközött, az anyagi kérdés miatt. Legutóbb a város úgy alkalmazott néhány lovasrendőrt, hogy évi 5000 korona átalány fejében a rendőröknek maguknak kellett a fő eltartásáról gondoskodni. A nagy drágaság miatt a rendőrök hamar lemondtak és így a város megingt lovasrendőrök nélkül maradt.

Ezzel a kérdéssel a szerdai tanácsülés foglalkozott. A tanács a rendőrfőkapitány javaslatára úgy határozott, hogy a rendőrség részére a város husz lovat szerez be és a rendőrlégnység egy részéből lovasrendőr lesz.

A tanács a rendőrség egyrészenek lovasítására vonatkozó javaslatot még a szeptember 25-iki városi közgyűlés elé terjeszti.

Agyonverte

a nagybátyját

— A kukorica-tolvaj tragédiája —

Az ókanizsai határban egymásra lopkodtak éjszakánként a kukoricát.

Hétfőn éjjel Kovács László a maga földjén lesbe állott azzal, hogy majd kilesi a tolvajt. Kilenc óra után észrevette, hogy a szomszédjának, *Léko Mihály*-nak kukorica földjére tolvaj lopózik. Beszaladt Lékohoz és értesítette, hogy tolvaj jár a kukoricában. Léko egy vasváltat vett magához s Kováccsal együtt elment tolvajt fogni. Az éj sötétjében nesztelenül megközelítették a tolvajt, aki mitsem sejtve szedte le a kukorica csöveket. Léko a tolvaj háta mögé állt s a vasváltával úgy fejbecsapta, hogy az nyomban összeesett. Léko és Kovács erre bementek a tanyaúra, otthagyták a fejbevert kukoricatolvajt. Néhány óra múlva Léko megjött kivéncsi lett, hogy ki volt a tolvaj, átment Kovácsoshoz s ketten együtt kimentek a kukorica közé, ahol a fejbevert embert vértöcsébe találték meg. Léko megfordította az arccal a földön fekvő testet s nagy ijedelmére konstata, hogy *saját nagybátyját: Léko Mihályt ütötte fejbe*. Próbálták ölesztgetni, Léko Mihály azonban már halott volt.

Léko Lukács és Kovács László kedden reggel önként jelentkeztek a kanizsai rendőrségnél, amely letartóztatta őket. Léko Mihály holtestét dr. Dismant novo-kanizsai járásbíró fölboncoltatta. A boncolás a halál okául agyvérzést állapított meg.

A két tettest beszállították a suboticei ügyészség fogházába.

CREM
ARANYSALÁSZ
CREM
PINTÉR FERENC
Szt. József gyógyszerháza
Subotica

Ujabb kommunista összeesküvést fedeztek fel Budapesten

Lefoglalták egy Budapesten megjelenő kommunista hetilapot

Budapestről újabb fantasztikus kommunista összeesküvés leleplezéséről érkezik jelentés.

A jelentés szerint a rendőrség kommunista összeesküvésnek jött nyomára aminek következtében hetven munkást állítottak elő szerdán a rendőrségre. Az összeesküvés részesei állítólag bécsi irányítás mellett „Kommün” címen hetilapot adtak ki Budapesten, amelynek eddig 39 száma jelent meg, vagyis az ígatás eszerint már háromnegyed éve folyik.

A nyomozás megállapította, hogy a bécsi kommunista párt mindegy 9 hónappal ezelőtt futóraként küldött Budapestre azzal az utasítással, hogy rendszeresen megjelenő hetilapot szervezzenek és ennek támogatására nagy összeget is küldtek Bécsből. Így tudták a „Kommün” című lapot hetenként több ezer példányban megjelentetni. A nyomozás szerint a kommunista szervezet eddig husz millió koronát költött a lapra és egyéb agitációra.

Az ügyben a nyomozás folyamatban van.

BEETHOVEN EST

Az idei hangversenyszezon dícséretremélőn korán és dícséretremélőn ígértesen kezdődik. Beethoven játszottak egész este — ennél többet valóban nem lehetett programban nyújtani. S Lányi Ernő Beethoven játéka nemcsak programban, de teljesítményben is kivételes. Reiter Ilonka, Kramer Imre és Weber Árpád voltak rajtuk kívül az est szereplői. Reiter Ilonkát nem kell már felfedezni. Vele szemben a kritikának csak az lehet a feladata, hogy pompás készségének, nemes stílus-érzékének és nem közönséges zenei kulturázottságának elismerésével igyekezzék pótolni azt, amit a közönség elmulaszt. Lányi Ernő Kramer Imrével (hegedű) és Weber Árpáddal (gordonka) Beethoven A-dúr sonatáját, egyik zongora harmasát és G-dúr románctól adta elő. Ez az összeállítás egészen új hatott, mint amikor a mester két növendékével lép fel. Ennek elárasztó hatása pedig nem szolgálta azt a kiegyensúlyozottságot, mely az egyes hangszerre bízott feladatok között elengedhetetlen. Ennek az egyensúlynak hiányát okozta még a hegedűs hangszere is, mely dinamikai hatások elérésére alkalmatlan. Szívesen ismerjük el Kramer Imrének jeles és egyre fejlődő képességeit, tonusa már kész, hangjai olykor az erő és a clar rovársá is zengők és lágyak. Weber Árpád is komoly és figyelme-re érdemes kvalifikációval tett tanúságot. Lányi Ernő most is, mint mindig — a mester volt. A tökéletes megértő és tökéletes reprodukáló. Vele szemben egyetlen kötelessége van mindenkinek, aki úgy érzi, hogy köze van a kulturához: teret adni ennek az egyedülálló tehetségnek.

A terem örömdetes és biztatóan megtelt. A közönség lelkes tapsal köszönte meg az előadók nemes teljesítményét.

— Koronatanács lesz György herceg ügyében. Beogradból jelentik: A kormány legutóbbi ülésén Tinnotjevics referált György

herceg nyilatkozatáról, hogy nem megye addig Nisbe, amíg nem rendezik véglegesen ügyét. A kormány tagjai a bejelentést újabb komplikációk kiinduló pontjának tekintik. Október 5-re valószínűleg koronatanácsot fognak összehívni e kérdésben. A kormánynak ez a döntése még nem végleges.

— A vezérkar új főnöke. Beogradból jelentik: A „Tribuna” mai száma közli, hogy a hadügyminisztérium rendelkezési állományba helyezte Pavlovics Zsvikót, az adriai divízió eddigi volt parancsnokát. Vászics hadügyminiszterhez közel álló körökben úgy tudják, hogy Pavlovics tábornok lesz a vezérkar új főnöke.

— Törvény a hadsereg szervezetéről. Beogradból jelentik: A hadügyminisztériumban hosszabb idő óta dolgoznak már az új katonai törvényjavaslaton. Katonai körökben az a vélemény, hogy a tervezettel néhány napon belül elkészülnek és a nemzetgyűlés elé terjeszthetők.

— Száz százalékkal emelkednek a belföldi postarifák. Beogradból jelentik: Csak nem régen emelte fel az állam a külföldi postarifát száz százalékkal. Most az általános drágulásához azzal járul hozzá a postai miniszter, hogy a belföldi postarifát szeptember 25-től fogva ismét száz százalékkal emeli fel.

— Benes nem vesz részt az új cseh-szlovák kormányban? Prágából jelentik: A cseh lapok híriái adják, hogy Benes véglegesen bukkott embernek tekinthető és nem foglalja el az új Svehla-kormányban a külügyminiszteri lárcát. Igazolni látszik ezt a feltevést az a körülmény, hogy mint ismeretes, a köztársaság elnöke Benes a Karol-egyetem nyilvános rendes tanárává nevezte ki.

— A magyar külügyminiszter tiltakozik a népszövetségnél a cseh delegátus vádjai ellen. Genéből jelentik: A népszövetség kedden délelőtti ülésén az elnök felolvasta gróf Bánffy Miklós levelét, melyet a magyar delegáció nevében írt a népszövetség elnökségéhez. A levélben a magyar delegáció tiltakozik Ossuszky cseh delegátus aggodalmait ellen, melyeket Magyarország felvétele alkalmával juttatott kifejezésre.

— A zsidó vallású katonák ünnepe. Beogradból jelentik: A hadügyminiszter az összes katonai parancsnokságoknak rendeletet adott ki, mellyel a szeptember 23. és 24-i zsidó újév és október 2-i jomkipur ünnepekre a zsidó vallású katonáknak teljes szolgálatmentességet engedélyez. — A szolgálatmentesség már előző nap nyugtatókat kezdetét veszi.

— Csehszlovákiában meginnt pénzegység a fillér. Prágából jelentik: A kormánybányai állami bányázásban megkezdtek az új tíz- és ötfilléres fémpenzket verést. Az új pénz kuriositása az a kilencvenkét százalékos rezes, nyolc százalékban pedig cinket tartalmaz. A pénz egyik oldalán kétfarkú oroszlan, a másik oldalán a prágai Károly-híd látható. A tízfilléresből ötszázmillió, az ötfilléresből hatszázmillió darab készült.

— Nyolc új vasúti fűtőházat szállít Németország. Beogradból jelentik: E hó 21-én a közlekedésügyi minisztériumban érkezik el a tartalom, amelyben a német ipari szövetség és a közlekedésügyi minisztérium kiküldöttje vesznek részt. A konferencián nyolc új vasúti fűtőház felállításához szükséges anyagokról tárgyalnak, amelyek Németországtól a jóváhagyott számlájára hajlandó szállítani.

— A postalkalmazottak fizetésének rendezése. Beogradból jelentik: Tegnap érkezik el a postai minisztériumban, amely alkalommal az ideiglenes postaisztársulok fizetéséről tárgyaltak. A konferencián az ideiglenes postaszemélyzet kiküldöttje és a pénzügyminiszter megbízottja közösen megvitatták a tervezetet. Minden részletkérdésben süket teljes megegyezésre jutni és ekként a javaslat a legközelebbi napokban a minisztertanács elé kerül.

— Döntött a Népszövetség a nyugatmagyarországi határkijáratok ügyében. Genéből jelentik: A népszövetségi tanács döntése következtében tíz községet írték vissza Magyarországnak körülbelül ötezer főnyi lakossal és mintegy tízenötezer hold területtel. Ez megközelítően fele annak, aminek visszacsatolását Magyarországhoz a határkijáratok bizottsága javasolta. Az ítélet kiürítés után Villani Frigyes báró a népszövetségi tanács előtt nyilatkozatot tett, amelyből világosan kitűnik, hogy a magyar kormány nincs megelégedve a döntéssel, de kénytelen azt elfogadni.

— Még jobban megszorítják a dinár kivitelét. Beogradból jelentik: A pénzügyminiszter a dinár valutával folytatott nagy visszaélések nyomára jutott az osztrák-ugországi határforgalomban. Ennek megakadályozása céljából felkérte a belügyminisztériumot, hogy olyan beosztású utleveleket adjon ki a jövőben, amelyek lehetővé teszik majd minden külföldi utazás alkalmával az egy-egy hónapon belül külföldre vitt pénzeszközöknek világos megjelölését. Ezentul is az utakon nem vihetnek ki egy hónap leforgása alatt 3000 dinárnál nagyobb összeget.

— Ellopott orvosi címbűbia. A vasárnap tartott sentai népgyűlés éjszakáján ismeretlen tettesek Sternberg Béla sentai fogorvos címbűbiáját felszedték a falról és ellopták.

— Nem csökken a vörheny járványa. A nyári betegségek közül egyike a vörheny lépett fel járványszerűen. A vörhenyvel a hatóságok ügylőszék nem tudnak megbirkózni. Pécskában a hódsági és topolai járásokban van még vörheny. Bánáiban a kovini járásban van vörhenyjárvány, míg újabbban Pancsevó városában lépett fel erősen. Augusztus utolsó két hetében 409 vörhenybetegből 52 halt meg. A novisadi egészségügyi főnökség mindent megtesz, hogy a járványt elfojtassa.

— Megkezdik a tisztviselőkről szóló törvényjavaslat tárgyalását. Beogradból jelentik: Pénteken kezdi meg a törvényhozó bizottság albizottsága a tisztviselő törvénytervezet tárgyalását. Az albizottság munkálatain Timotjevics belügyminiszter is részt fog majd venni. Az eddigi törvényjavaslat nagy változásokon megy majd keresztül, mert mértékadó köröknek az a felfogása, hogy a tisztviselőtörvény véglegesen rendezze a tisztviselő kérdést.

— Elváltokadalmam. Silberberg Simon és neje Vei-Kőföldán folyó hó 19-én váltak meg ezüstökadalmukat.

— Több millió értékű hamis bélyeg van forgalomban. Párisból jelentik: Nagy feltűnést keltett Párisban Baquer Alfred bélyeggyűjtő letartóztatása. Baquer ugyanis egyike a legnagyobb bélyegkereskedő állott évek óta összekötöttesben. Egyik ügyfelének feltűnt, hogy Baquer régi ritka bélyegeket milyen olcsón és nagy mennyiségben hoz forgalomba. Feljegyzése alapján elrendelték Baquer letartóztatását, aki a rendőrségen bevallotta, hogy már évek óta különböző ritka régi bélyegek hamisításával foglalkozik, valóságos bélyeggyűjtő pöhlény rendezett be lakásán és ezekből több millió frank értékűt hozott már forgalomba.

Mit szól hozzá?

— Angliában az emberek hallani sem akarnak a mozgósításról. Mindent megmozgósítottak ellene.

— Bukarestben leégett a villanytápeg. Bukaresti jelentés szerint a városi villanytápeg porrá égett. A nagy telepek csak egy kis részét sikerült megmenteni s így a város legnagyobb része sötétben maradt.

— Apáthy László százados meghalt. Budapestről jelentik: Apáthy László tüzérszázados, a honvédelmi minisztérium referense, akiről megírtuk, hogy mintegy tíz nappal ezelőtt a Margit-körúti katonai fogház cellájában felvágta ereit, úgy hogy a XVI-os számú helyőrségi kórházba kellett szállítani, kedden délután félegy órakor meghalt. Apáthy László résztvett a nyugatmagyarországi első mozgalomban és résztvett a második felkelésben is és ezért tartóztatták le. Mikor már valamennyi letartóztatott nyugatmagyarországi felkelőt szabadon bocsátották, Apáthy még mindig fogva maradt és a börtönben állítólag tetleg is bántalmazták. Ez keserítette el annyira, hogy öngyilkos lett. Temetését az Ebredő Magyarok rendezik.

— A kis gyermek halálára. Egyszerű, szürke rendőri híradás, mégis megrendítő a hatása. Színhely a vasúti töltés mellett az 1. számú őrház. Bandin Lázár vasúti őr szegény kis szobájában játszott az örök két és fél esztendő kis fia és egy őrizetlen pillanattal — így szokták mondani — amikor épp nem volt senki a szobában, — a halálba játszott magát. Egy nagy fazék forró vizet döntött le a tüzhelyről, összeégette gyenge testét s néhány perc múlva meghalt. Bandin Lázár vasúti őr, szegény lesújtott apát gondatlanságból okozott emberölés vétségéért letartóztatták. Pedig talán épp a kötelesség hívta ki a szobából, a mikor a szerencsétlenség történt és talán csak azért halt meg a kisfia, mert az apának elédre kellett vigyáznia, amikor az őrház mellett elrobogó vonat előtt merceven szalutált...

— Az idei terméseredmények. Beogradból jelentik: A terméseredményeket gyűjtő bizottság jelentései lassan kezdenek beérkezni a földművelésügyi minisztériumba. Elsőnek a bánásgyi jelentés futott be. Eszerint a Bánáiban termelt 25 ezer vagon buza, 2400 vagon árpa, 260 vagon zab, 50000 vagon kukorica. A boszniai szilvatermésről szóló jelentések szintén jók, az Arak rohamosan esnek, mert minden kilátás rendszeres kivitelre.

ÁRVERÉSI HIRDETÉNY.

Közhírré teszom, hogy a néhai Konyovics Danica hagyatékához tartozó különféle ingókat, bútorkat, ruhameleket, háztartási tárgyakat, melyek a kezem közt levő leltárban vannak kőrülírva, folyó évi szeptember hó 25-én reggel 9 órától kezdődőleg a helyszínen örökhatagyonak VII. kör. Zmaj Jovina-u. 14. számú házában a végredelelt végrehajtó, dr. Jovan Manojlović subodical ügyvéd kérelmére nyilvános árverésen el fogom adni.

A vételárát bevő nyomban fizeteni, a megvett tárgyat azonnal elvinni és a vételi felteket viselni tartozik.

Subotica, 1922. évi szeptember hó 19.

Dr. Radivoj Miladinović kir. közj.

TÖZSDE

Beograd, szeptember 20. (Zárlat). Gen 1275. Páris 529. London 305. New York 69. Milano 288. Prága 223. Berlin 465. Bécs 0.095. Bukarest 44. Sofia 44. Budapest 2.50.

Zürich, 1922. szeptember 20. **Devizák.** (Zárlat): Berlin 93.650. Hollandia 207.40. New York 535.50. London 23.70. Páris 40.80. Milano 22.50. Prága 16.80. Budapest 6.22. Zagreb 1.75. Varsó 0.97. Bécs 000.750. bélyegzett 000.875.

Budapest, szeptember 20. (Zárlat). **Váltók:** Napoleon 9400. Dinar 30.80. Amsterdam 970. Lei 15.25. Font 11.225. Márka 190. Lira 105. Frank 190. Svájci frank 470. **Devizák:** Prága 77. Osztrák korona 301. Zagreb 770. Dollár 2590. Varsó 38.

KÖZGAZDASÁGI

A starakanizsai állomást összekötik a Tiszával. Egyik starakanizsai ipartelep, a starakanizsai tólagyar most nagyarányú terv megvalósításával foglalkozik. A Tisza starakanizsai részén rakpartot akar építeni s a Tiszától a starakanizsai állomásig rendszeres nyomatévu vasutat akar vezetni. A

terv megvalósulása Subotica városra nézve is jelentős volna, mert Stara-Kanizsával meg van a vasúti összeköttetése s így az olcsó vízszállítás előnyeit élvezhetné. A tervezett rakpart és vasút megépítésének egyetlen akadályai van. A földtulajdonosok, akiknek birtokán a vasút keresztül menne, nem akarják eladni földjeiket. A vállalkozók most azt kéri a kormánytól, hogy a közérdekre való tekintettel rendelje el a szükséges földterület kisajátítását. Ezt a kérelmet egy Suboticanak, mint Stara-Kanizsa városnak teljes erejűvel kellene támogatni, mert a tisztai közvellen össze-kötötés a bányagárak szállítást mindkét városra olcsóbbá tenné.

Fizetéképtelen subotici kereskedő. Fürst Lipót subotici kereskedő fizetéképtelenséget jelentett. A fizetéképtelen kereskedőnél két helyi pénzintézet 1.300.000 koronával van érdekelve. Fürst kényszerregezési eljárás megindítását kérte.

(*) Roth Olga kozmetikai intézetben Kr. Alexandrova-utca 21. szám alatt, az Angol-Magyar Bank palotájában, telmeleten, modern szépségápolás, arcchórámlasztás, alkalmatlan hajszálak, pattanások, szemlécsők, szepők, májfoltok végleges eltávolítása. Kaphalók saját készítményű, kiváló hatású kenőcsök, pudingok, gyógyszappanok, arcfehérítő és szepőkénőcsök stb. 2804

Uj és használt eszerőpkályhák eladó.

Javitások, átrakások elvállalhatnak. **Takács Mihály** kályhás Rudics-utca 1.

„Aea” Crem a legjobb aródpólo szer **KORONA-GYÓGYSZERTÁR** SUBOTICA, VÁROSHÁZA. 503

Általános Közveztő iroda Balázs Arnold Budapest VIII. Baross-u. 26. III. 25. **Közveztő:** Házakat, birtokot, üzletket, házasságot. **Elvállal:** Diskrét megbízásokat. **Utólevél, Export-importosztály.**

PORCELÁN, ÜVEGÁRU és acetelin **LÁMPÁK** nagy mennyiségben, olcsóbban mint a gyárban kapható **Jansen Antalnál** porcelán üzlet **BEGRAD** Kralja Milana 50 (az új királyi palota mögött)

Ertesítem a tisztelt veivőmet, hogy **ecetgyáramat** I. Vojnovičeva ul. 5. alá Pestúr, a városi berpalotával szemben) helyeztem át. Ugyanott paprikának való hordók olcsó árban kaphatók. **Kemény ecetgyáros**

Használt **6818 kovácsüslöt és tábort kovácsmühelyt** keresek azonnali megvételre **Paragovó d. d. Novisad** Vuka Karadžića utca 12.

„FEMINA” női kalapszalton Subotica Strossmeyer utca 8. I. em. (Huspićez) mélyen lezártított áron kapható a rakitron levő modellel, divett, bársony, tiz és gyémántkalapokat. Atn ártások palámonon készítenek. Uri hűtőszekények kalapkészítési turzus okt. 10-én kezdődik. Tandíj 500 dinár.

ORIENTA HOLLAENDER CO.-ES MOTORHATÁSRA **BERENDEZETT CUKORKAÁRUGYÁRA NOVISAD** FUTO KA-UF 37. (Azeltt 51.) **AJÁNLJA A KÖVETKEZŐ GYÁRTMÁNYAIT:** **CUKORKÁK:** Superior és Merkantilárak 140-es árú, Rocks, Drops I-a. **KARÁCSONYI CUKORKÁK U. M.:** Fondant, Líquör-figurák, karácsonyfadiszek, Gellé-ek. **Gummiárak és csokoládé tralínék** krémfeltéssel. **Szétküldés minden állomás a postával, hajóval vagy vasuttal.**

Gazdák figyelmébe! **Vetőgépek tengerimorzsolók, darálók, répvágók továbbá lópokrócok és egyéb gazdasági tárgyak legolcsóbbak** **Commercia r. t.-nál Subotica.**

ELADÓ 70 drb 300—700 liter irtartalmu boros **TRANSPORT HORDÓ.** Ugyanott eladó **400 hektólitter óbor.** **Közveztők díjaztatnak.** Kovács Antal I. Vilsonova ul. 8. sz.

KALAPOKAT NŐIT és FÉRFIT legujabb modellek szerint formáz és készít **ADRIA KALAPIPAR SUBOTICA** Modellek látatlok. Készítések és formázások elfogad. **STEIN DRUG** Aleksandrova utca 11. MCHELY Jurovića utca 8.

Hirdetmény. „Hangya” fogyasztási szövetkezet Oroszlamoson (Bánát) nyilvános árverésen haszonbérbe fogja adni a vegyeskereskedési üzletét. Az árverés meg fog tartatni folyó évi szeptember hó 24 - én délután 3 órakor. Bővebbet az igazgatóságánál. **Oroszlamos 5. Sept. 1922. god.** **Vladimir Grigorin** tolnok. **Milan Vajdić** elnök.

Idegének találkozó helye! **LANDOVICS** volt **„BAČKA” VENDÉGLŐJE,** ahol jó és izletes ebédet kaphat 8:50 din.-ért. Zóna 2 dinár. Egyszer egy héten malacpecsenye. 6314

TARTSA SZEM ELŐTT ENGLER ALBERT **Harisnya Áruházát** hol harisnyakülönlegességek és mindennemű rövidárak legolcsóbban szerezhetők be. **HUSPIAC, (Löwy és Breuer mellett.)**

MEGNYILT ujra a régi és jóhírnevű **SZEMMÁRY VENDÉGLŐ** Subotica, Jellušićeva ulca 6, Szent József gyógyszerár mellett. — Olcsó árak. — Figyelmes kiszolgálás. — Izletes konyha. Villás reggeli (zóna) Szives pártfogást kér **SZEMMÁRY JÁNOS** vendéglős

SZIVÓGAZMOTOR 20—25 HP valamint két pár **malomkő és cylinder megvételre kerestetik.** Cím **JOSEF ZILZER VINKOVCI**

Vas- és fémöntvényeket gyárt, nikkelez és galvanizál **KRAUSZ** V. Beeskerék, a törvényeséki palota mellett. Telefon 329. 5904

DIAMALT Pékek ügyetmi „DIAMALT” a Hauger & Szoholka gyárbi Wien-Stadtban, békebeli minőségben, ujra kapható a vezérképviseletnél Jugoslavia számára **Edvard Dožanec, Zagreb** Lerakat Strossmeyerova ul. 10.

Két darab **habverőgép** használt de jóállapotban eladó. Ugyanott eladó 3 marvanyasztal is. Dornstädter curaszda Novi... 6202

„FEMINA” női kalapszalton Subotica Strossmeyer utca 8. I. em. (Huspićez) mélyen lezártított áron kapható a rakitron levő modellel, divett, bársony, tiz és gyémántkalapokat. Atn ártások palámonon készítenek. Uri hűtőszekények kalapkészítési turzus okt. 10-én kezdődik. Tandíj 500 dinár.

GÖMBÖLYŰ ÉS SZÖGLETTES DOBOZOK írják, noteszok, mindenféle üzleti könyvek és **raszterok** izléses kivitelben, jutányos áron készülnek **FISCHER ERNŐ** doboz és üzleti könyvek gyárában, Karadžićeva utca 26. (Saját ház) Felvételi iroda Pašićeva utca 9. Telefon 62. **Lithographiai részvények, betétkönyvek, csekkidapok, többszínű címkék** igen jutányosan készülnék Pašićeva-utcai lithographiában

NŐI KÖPENYSZÖVETEK legnagyobb választékban csak LÓWY TESTVÉREK divatáruházában kaphatók Subotica. (Fötér.)

Négy vagónos malom

bácskai nagyobb községben keres melőbbit
belépésre, lehetőleg nőtlen

perfekt mérlegképes könyvelőt

aki a gabona vagy malomszakmába irodai adminisztrációját tökéletesen érti és önálló német levelező. Részletes ajánlatok, kor, eddigi működés, referenciák és fizetési igények pontos megjelölése mellett „R. T. Gözmalom” a kiadói hivatalba kéretnek.

Optálók figyelmébe!

Magyarországba repatriálók — költözködési ingóságainak szállítását, úgy butorkocsival, mint vagonba rakva jutányosan és megbízhatóan vállaljuk és azok vámeigazítását szakszertérien kezeljük. — Érdeklődésnek közelebbi felvilágosítással szívesen szolgálunk.

CARO I JELINEK

Medjunarodno Otpremničko d. d. Podružnica Subotica

Női kalapok

a legelegánsabb kivitelben a legújabb divat szerint a legolcsóbban kaphatók

Klein Leonánál Manojlovićeva ul. 1.

Átalakításokat legjutányosabban vállalok.

KÖNYVELŐ és LEVELEZŐ

nyelvismeretekkel felvételük valamint gyakornok kereskedelmi vagy gimnaziumi érettségivel. Részletes ajánlatok „Gyarmatárú nagykereskedő” jellege alatt kéretnek „PALLAS” hirdető iroda Subotica, Jelašićeva ulica 5. 6805

„SINTA“

svepće industrijske i trgovačke društvo s. o. j.
Ljubljana, Miklošičeva cesta 15,

szállít gyárból vagy raktárból:

Mezőgazdasági gépeket és különböző szerszámokat, gépeket és egyéb tejjgazdasági kellékeket.

Traverzákat, betonvasat, öntött csövet, drótot és tetőlemezt.

Mindenfajta vasat, pléhet és éhszereket. Különböző szerszámot, építővasalat, különböző házi és konyhai szükségleteket. Minden fajtájú motorokat benzín-, nyersolaj- és szivóház-üzemre.

Teljes gáz- és brékett-gyártó berendezéseket. Sinket, váltókat, kocsikat és minden egyéb ipar- és erdő-vasúti szükségleteket. Víz- és gázvezeték csöveket és az összes ide tartozó armatúrákat. A „VOLTA” villamos izzólámpák egyedüri utója Legjobb vásárló alkalmat kereskedők és iparosok számára.

„JE-KA“ TEA

a legjobb,
legfinomabb,
legolcsóbb.

Kérjen mindenütt „JE-KA” teát!

A legfinomabb

„JE-KA“

csokoládét és csokoládékülönlegességeket gyártja csakis a

Confiserie „JE-KA” Zagreb
csokoládé-
és csokoládékülönlegességek gyára.

Kérjen mindenütt „JE-KA” deszer-
tet!

ÜVEG

Nagy választékban

ablaküveg

kirakatüveg

tetőüveg (dróttal és anélkül)

menyezetüveg

oromzatüveg (fehér és színes)

tűkörüveg (fazettálva és anélkül)

minden vastagságban és méretben kapható

M. FRANK & Co.

üvegipari részvénytársaság

Raktár: Karadjordjeva 83.
Telefon 24-03.

BEOGRAD
Sürgönyeim: „VITRAGE“

Iroda: Baikanska 29.
Telefon 18-56.

ELADÓ

családi okok miatt egy jól bevezetett

cipőgyárnak

fél részese. A gyár Szerémség egyik legnagyobb városában fekszik. Szükséges tőke 200.000 dinár. — Felvilágosítással szolgál „SCHMOLKA” hirdető iroda Novisad, Futoška ul. 24. — Telefon 276. Postafiók 92. 6697

Amerikai kormányhajók.

Az Egyesült Államok tulajdonában levő hajók közül az United States Linesnek a következő hajói közlekednek Brémából New-Yorkba:

George Washington	President Arthur
Amerika	President Adams
President Pierce	President Van Buren
President Taft	President Monroe
President Woodrow Wilson	President Garfield
President Roosevelt	President Polk

Ezek a szép, biztos és kellemes járatu hajók minden osztályon a legnagyobb kényelmet nyújtják és konyháik fölülmulhatatlanok

Kérjen az alanti címűl vitorlatjegyzéket és hajómenetrendet.
A/156

UNITED STATES LINES

BERLIN W 8 1/2, d. Linden 1.
ZAGREB Vistula korlátlan Mihar utcája-utcán
továbbá minden nagyobb utazási irodától.
Vezetékvonal: Norddeutscher Lloyd Bremen

KAIN LAJOS

hangszerkészítő és nagykereskedő
SUBOTICA

Az ország legnagyobb zongora és hangszer raktára. — Részletfizetési osztály.

Műlábak, műkezek,
 egyenestartó
 fizékkészítő
 és javító műhelyo

Schönbrunn Subotica,
 Pašičeva 5. Telefon 275.

Szűcsmunkák
 férfi- és női szőrmegál-
 lérok, mindentelje élése
 38 év óta fennálló cím-
 mertől műhelyében a leg-
 utányosabban készítenek.

Fárfüggetlén kér
Spitzer József
 szűcsmeister VI. Vuko-
 vicséva u. 18. szám. Do-
 hany fakereskedő mellett
 levő utca.

FOGLALKOZÁS

FÉNYKÉPÉSZ-segéd, első-
 rendű negatív és pozitív
 retuscsőr felvételek azon-
 nal. Zelinka, Senta. 6010

HELYBELI kereskedő-
 segéd, 27 éves, rövidáru,
 uri- és nődivat szakmá-
 ban jártas, állást keres.
 Raktárnoki állást is elfo-
 gad. Cim a kiadóhivatal-
 ban. 6780

Fiatl péksegédet azonnal
 munkába felvevő Papp
 István Malthejdes. 6742

Tanoncokat meglege-
 katos és szűcses szak-
 mákra felvevő a Méryeg-
 gyár Sencanski put 23. Fi-
 zetés első évben havil 400
 K., második évben 500 K.,
 harmadik évben 800 K.

Utazókat lehetőleg fa-
 szakmából felvevő Vukro-
 vics faterlep Subotica. 6746

PÉNZTÁROS-kisasszony
 jó kézírással, azonnali be-
 lépésre kerestetik. Szerb
 nyelv tudása megkívánta-
 tik. Medjanszky I. druz
 vaskereskedése Subotica,
 Fő-ter. 6768

Üveges-segéd, ki a kép-
 keretkezésben jártas, azon-
 nal felvétetik. Nagy Mi-
 hály Subotica. 6827

ELADÓ szálloda teljes be-
 rendezéssel és egy kert
 földdel együtt. Subotica és
 a nagybecserkeli vonalon,
 az állomásnál szemben.
 Cim a kiadóban. 6742

UI boroshordók a legu-
 tányosabb árban kaphatók
 Sijačić faterlepén, Palički
 put. 6748

SZÜRETELŐ-munkások,
 asszonyok, leányok felvé-
 tetnek. Jelenkezés Pínko-
 vits József központi irodá-
 ja, VI. Jelasticeva-ut. 4. 6784

KERESKEDELMi érteis-
 sével bíró faterlemben iro-
 dai alkalmazásra felvétetik
 Cim a kiadóban. 6903

EGY siketnéma fiatalas-
 szony, ügyes, szorgalmas,
 mindenféle háztartási dol-
 gokban jártas, állást keres.
 Címeket „Siketnéma”
 jellegre a kiadóba kéré.

PERFEKT könyvelő, lehe-
 tőleg német, szerb nyelv-
 tudással, felvétetik Vig
 könyvkereskedésében. 6715

Szivógázmotorhoz génezés
 hosszabb bizonyítványok-
 kal azonnali beépítésre ke-
 resünk, csakis azok ajánla-
 tait kérjük, kik szivógáz-
 motort már kezelték.
 Krausz-malom, Subotica. 6823

Intelligente deutsch-fran-
 zösische, auch ältere Da-
 me wird zu einem 16 täg-
 izes Mädchen gesucht. —
 Adresse in der Adminis-
 tration. 6822

Fakereskedésben gyakor-
 noki állást keres egy 19
 éves, négy középiskolát
 végzett fiatalember. Cim a
 kiadóban. 6806

10 házból való lú kiutó-
 nak felvétetik. Braca Len-
 per divánaru üzletében.
 Alexandrova-ut. 5. 6799

ÉTEL-ELADÁS!

ARANYAT 80—120 K-ig
 veszek. Ekszerrelért a leg-
 többet fizetek. Ekszerekre
 késleson közvetítok. Pátk-
 a a Lombard zálogház
 volt becséise. Ivan Antu-
 novič-utca B. 4. (Hart-
 mann-palota, volt Nová-
 ház, a vasut mellett). 6637

Apróhirdetés

Telefonon nem adunk hirdetés! Szerekekbe felváltást!
 Apróhirdetés egy szá 2 K, vastagbetűs és elcsúsz-
 kézárasra számolt. Legkisebb apróhirdetés ára 20 K
 Apróhirdetéseket felvevő Subotica-ban a kiadóhivatal
 Alexandrova-utca, Lelbach-ház és Schlangner hitel-
 zároda a vasuti park mellett. Vidékre valamennyi
 felküldésért. Előfizetési díj havonta 30 dina, negyedéves 90 dina.
 Kérdezők önénekezők válnakbőlyg mullekedés.

ÖCSKA és hulladékéne-
 kel, város és sárgaczeret-
 ölmot, horgonyt és alumi-
 numot legmagasabb ár-
 ban veszünk! Goldner
 Testvérek Jégcske-ény-
 gyár Subotica, Jugovic-
 va-utca 20. Telefon 134.
 szám. 6490

KÉZMŰARU üzlethez való
 teljes berendezés 480 író-
 asztalokkal jutányosan el-
 adó. Bövebbet a kiadóban.
 6248

ELADÓ szivógázmotoros
 magánjáró, 20 HP, 54 colos
 Hoffer-féle csepő, elevá-
 tottal és teljes felszerel-
 séssel, egy nyáron csepét
 teljesen ut. Cim a kiadó-
 ban. 6774

Lakházat keresek megvé-
 telre 3—4 szobával, amely
 azonnal átvehető volna.
 Cim megtudható az Első
 flórvát Takarékpénztár
 hírojánál. 6820

Boroshordók, kádak jókar-
 ban, olcsóert eladó. Bö-
 vebbet Földes Samu ruha-
 üzlet. 6810

Gözeke, kettős rendszerű,
 komplett, eladó. Bövebbet
 Mamuzsich Jánosnál Su-
 botica, Bene Sudáreva-ut.
 9. 6812

Egy balkaros cipész-gép
 eladó, esetleg az üzlet is
 átadó. Cim a kiadóban.
 6809

Vajjon
 a londoni koldusok
 Berlinbe, Bécsbe vagy
 Varsóba járnak-e szór-
 akozni?

ARANYAT, BRILLIANT,
 drágaköveket legmagasabb
 árban veszek. Orákat és
 ekszereket legszakszerű-
 ben javítok és legelőcsö-
 ban árusítok **Friedmann**
 Dezső órák és ekszerek
 Subotica, Alexandrova ut.
 Allami tisztviselőnek javi-
 tásoknál 20 százalék en-
 gedmény. 6086

Több malomberendezés el-
 adó megható erővel. Bö-
 vebb felvilágosítást nyújt
 Faragó Micskómalom malom-
 építészete Subotica, Bo-
 sanska 3. 6821

Eladó a napnyugati ugarok
 első dűlőjében egy és fél
 láné prima szántóföld. Cim
 a kiadóban. 6807

VIII. körben, gubógyárnál
 lévő házamat eladom, eset-
 leg lakószomat átadom na-
 gyobb kölcsön fejében. Tu-
 dakozódni lehet a kiadó-
 ban. 6808

Két új, két öt éves Máv.
 szivógáztraktor (Astra),
 30—35 HP, érkezik a gyár-
 ból 60 colos Máv. csepő-
 lökkel eladó. Nagy Sán-
 dor, Bécs-Topola. 6788

Zongora eladó Krausznál,
 Bárányköz, Karadziceva-
 ul. 10. 6794

Elköltözés miatt több bu-
 tordarab olcsón eladó. Cim
 a kiadóban. 6789

Négyláratu szivógázmoto-
 ros malom más vállalko-
 zás miatt eladó. A malom
 egy éves, a legmodernebb
 berendezéssel, nagy kök-
 ségben, nagy vidékkel.
 Bövebbet Kerepessy Vince
 Hetin (Tamásfalva) Bánát.
 6803

Eladó szép lakóház leend-
 ő városi kertben, szeredi
 szőlőkben, a páruhámos
 uton haladva, a kiskörösi
 uton jobbra, a 213. számú
 ház, azonnali átírás mel-
 lett, kedvező fizetés fel-
 vétellekkel, 300 négyesző-
 éves kerit, mélyforrású ivó-
 víz - kut, baromfi - udvar,
 melléképületekkel, legrovi-
 debb időn belül teljes egé-
 szében átadható. Érdeklő-
 ni lehet: Primárius végző-
 szeti-gyár. Telefon 885 és
 118. 6798

RÜLÖNFÉLE
VAJJON hol vasaltatod
 gallérodat, hogy olyan hó-
 fehér és fényes? Pínko-
 vicsnál, VII. Zrinski trg
 14, Kolonič-ház. 6548

KUKORICAGÖRÉ három
 vagonra beltéren kiadó
 Zrinski trg 11. 6775

HULLADÉKÉRT PÉNZT.
 Legmagasabb napi árban
 veszünk vörös, sárgaczer,
 glom, horgonyt, öntött vas-
 hulladékok Mezyanszky és
 Tarsa vaskereskedők Su-
 botica (a városház átelle-
 mében). Telefon 360. 6028

TÜZIFA vagontelek-
 ben, aprított házhoz meg-
 edelés után azonnal szállí-
 tás, valamint kiliöldi fo-
 vácszenvenet, kályhához való
 köszönet és gáz-köszönet,
 Sijačić tűzifa- és köszö-
 nettele, Palički put, telefon
 839. 6449

Város beltérletén szép
 irodahelyiség át. do. Cim
 a kiadóban. 6644

FÁJ
 A
FEJE
 ?
 Vegyen
PINTÉR
 porokat
Szent József
 patikában
 a nagytemplom mellett.

FRANCIA hajfestő fekete
 és barna színen, minden
 más festőszert feleslegessé
 válik. Kapható illés gyögy-
 tárban, főposta átellené-
 ben. 6826

Butorozott szobát a bel-
 város közlelben, villany-
 világítással, keres fiatal
 házaspár. Ajánlatok pontos
 cim megjelölésével „Oti-
 hon” jellegre a kiadóhiva-
 talba kéretnek. 6826

Üzlethelyiség raktárral
 együtt azonnal átvehető.
 Rudiceva-uticában. Tuda-
 kozódni lehet Brummer An-
 tálnál. 6800

Malnot keresek bérbé öt
 járatig bármilyen nagy
 magtárral. Ajánlatokat lé-
 írás és évbér megjelölé-
 sével „Szakember” jelleg-
 re a kiadóba kérék. 6804

Akácmezőt keresek meg-
 vételre. Csakis ármejelölé-
 léssel ellátott ajánlatra va-
 laszolok. Kőrösi Géza Su-
 botica, Rudiceva-ut. 6801

GUMMIBÉLYEGZŐT bár-
 milyen nyelven készít Mol-
 nár József Subotica, Fran-
 kopanska-ut. 25. Megren-
 deléseket a Bácsmegey
 Napló kiadóhivatala is fel-
 vevő.

KÉT butorozott szobát
 keres gyermektelen ház-
 zaspár. Cim a kiadóban.

„Mechanik“
 elektrotechnikai cikkek nagykereskedése.
Tulajdonos: MEIDER REZSŐ.
 Üzletét
Sokolska ul. 15. alá helyezte át
 (Heisler fürdő során.)
 Ajánlja az összes elektrotechnikai cikkekben gaz-
 da gon felszerelt raktárát.
 Elsőrendű anyag. Legelőcsöb napi árak.
 Áranylalttal készsége szolgál.

Minden
 ajtó megnyílik Ön előtt,
 ha cipője „Dedy” ameri-
 ikai minőségű terpen-
 tes cipőkrémmel van
 tisztítva.

Mindenütt kapható!
 Depot:
 Prva Jugoslav. Kemica Fabrika Novisad.

Rum-és likőressenciák
 kőni-vizek kimérve, francia parfumok, puderek
Lakner Drogeria, Subotica
 Kralj Alexander-ut. a Hotel Nacionalnál szemben.

SPITZER J.
SZOBAFESTŐ és MÁZOLÓ
SUBOTICA
 Strossmajerova-u 8
 6193

Beogradska Ujedinjena Banka fiókja: Subotica,
 ezelőtt Gradjanska Banka d. d. fiókja Subotica, Kralja Aleksandrova ulica 15. szám.
 Alaptőke . . Din. 50.000.000.—
 Befizetve . . Din. 20.000.000.—
 Tartalék alap Din. 6.500.000.—
 Telefonszám 117. Táviratcim „Bankoslav“.

Központ: Beograd. Fiókok: Bécs, Konstantinápoly, New-York, Saloniki,
 Bitoli, Graž, Gjevgeija, Kragujevac, N.S., Novisad, Skoplje és Zagreb.
Ljubljanska Kreditna Banka Ljubljana
 és az összes fiókjainak képviselote.
 Befizet takarek és folyósz mia betéteket legelőcsöbben.
 Vesz és el d váltakart, devizákat és értékpapírokat.
 Öss es bankügyetek lebonyolításával foglalkozik.